

Sygn. akt I ACz 31/19

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie:	SA Lucyna Świdarska-Pilis SO del. Tomasz Tatarczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2019 r.

na posiedzeniu niejawnym

protestu wyborczego przeciwko ważności wyborów w okręgu numer 13
do Rady Gminy P. złożonego przez A. R. (1)

z udziałem Komisarza Wyborczego w C. I i Przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) z siedzibą w S.

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu
w C. w celu rozpoznania protestu.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdarska- Pilis

Sygn. akt I ACz 31/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2018r. Sąd Okręgowy w Częstochowie postanowił pozostawić bez rozpoznania protest wyborczy A. R. (1) przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym nr (...) do Rady Gminy P..

W uzasadnieniu Sąd podał, że wnioskodawca A. R. (2) złożył w dniu 7 listopada 2018r. w Sądzie Okręgowym w Częstochowie protest wyborczy wnosząc o stwierdzenie nieważności wyborów w okręgu nr (...) – obwód (...) do Rady Gminy P. w wyborach w 2018 roku, o stwierdzenie nieważności wyboru radnej M. S., nakazanie przeprowadzenie ponownego głosowania w wyborach do Rady Gminy w P. w okręgu wyborczym nr (...) – obwód (...) i wygaszenie mandatu M. S. wybranej na radną do Rady Gminy P. w wyborach przeprowadzonych w dniu 21 października 2018r.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że zgodnie z art. 392 §1 Kodeksu wyborczego protest wyborczy wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego, w terminie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości przez komisarza wyborczego, w trybie określonym

w art. 168 §1 wyników wyborów na obszarze województwa. Wyniki wyborów zostały opublikowane w dniu 25 października 2018r.

W ocenie Sądu Okręgowego protest wyborczy wniesiony przez A. R. (1) nie spełnia wymogów formalnych – nie został bowiem wniesiony do właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego.

Naruszone zostały zatem warunki wnoszenia protestów określone w art. 392 §1 Kodeksu wyborczego, co nakazywało pozostawienie protestu wyborczego bez dalszego biegu na mocy przepisu art. 393 §2 Kodeksu wyborczego.

Postanowienie to zostało zaskarżone zażaleniem przez wnioskodawcę A. R. (1).

Skarżący zarzucił naruszenie przepisu art. 393 §1 Kodeksu wyborczego poprzez jego niezastosowanie i nierozpoznanie protestu wyborczego mimo, że został wniesiony przez osobę uprawnioną. Zarzucono też naruszenie przepisu art. 507 k.p.c. w związku z art. 82 §1 Kodeksu wyborczego polegające na przyjęciu do rozpoznania protestu wyborczego wnioskodawcy, po zbadaniu z urzędu właściwości miejscowej i podjęciu czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, a następnie pozostawienie bez biegu tego protestu na podstawie art. 392 §2 Kodeksu wyborczego, wobec niespełnienia przez wnioskodawcę warunków określonych w art. 82 §1 i 392 Kodeksu wyborczego.

Skarżący zarzucił w zażaleniu nadto naruszenie przepisu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegające na uniemożliwieniu wyborcy uzyskania orzeczenia sądowego w sprawie ważności wyborów samorządowych poprzez zastosowanie przepisu art. 82 ust. 1 Kodeksu wyborczego w związku z art. 393 § 2 Kodeksu wyborczego (w zażaleniu omyłkowo podano, że chodzi o przepis art. 393 §2 k.p.c.).

Powołując się na powyższe skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w C. w celu rozpoznania protestu.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy jest zasadne chociaż nie wszystkie podniesione w nim zarzuty zasługują na uwzględnienie.

Nie jest trafny zarzut naruszenia przepisu art. 507 k.p.c. w związku z art. 82 §1 Kodeksu wyborczego.

Sąd Okręgowy nie pozostawił protestu wyborczego bez rozpoznania ze względu na brak swej właściwości rzeczowej w oparciu o pierwszy ze wspomnianych przepisów. Nie uznał też, że protest nie zawiera zarzutów przeciwko ważności wyborów wyspecyfikowanych w przepisie art. 82 §1 Kodeksu wyborczego.

Z motywów zaskarżonego postanowienia wynika jednoznacznie, że zapadło ono, gdyż protest został wniesiony bezpośrednio do Sądu Okręgowego a nie za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego, czego wymaga przepis art. 392 § 1 Kodeksu wyborczego w obecnym brzmieniu.

Protesty wyborcze rozpoznaje Sąd Okręgowy w postępowaniu nieprocesowym, stosując odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące procesu. Wynika to z przepisu art. 393 §1 Kodeksu wyborczego i odesłania zawartego w przepisie art. 13 §2 k.p.c.

Kierowanie protestów do sądu okręgowego, za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego jest rozwiązaniem nowym, wprowadzonym nowelizacją Kodeksu wyborczego obowiązującą od 31 stycznia 2018r., na co zwrócił uwagę Sąd Okręgowy w Częstochowie w motywach zaskarżonego postanowienia.

W orzecznictwie sądów brak jest wypowiedzi na temat tego jakie są skutki wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów samorządowych bezpośrednio do sądu okręgowego. W piśmiennictwie wyrażono natomiast pogląd, że

wprowadzona nowelizacja ma na celu ułatwienie obywatelom realizowanie konstytucyjnych uprawnień do składania protestów wyborczych.

Postępowanie zainicjowane protestem toczy się z udziałem komisarza wyborczego oraz przewodniczących właściwych komisji wyborczych lub ich zastępców. Wynika to z przepisu art. 393 §1 Kodeksu wyborczego.

Protest wniesiony przez wnioskodawcę A. R. (1) nie spełniał wymogów formalnych umożliwiających nadanie mu dalszego biegu, gdyż nie zawierał adresu komisji wyborczej, której dotyczyły podniesione w nim zarzuty oraz nie zawierał wymaganej ilości odpisów przeznaczonych dla uczestników postępowania.

Braki te zostały usunięte w terminie na wezwanie Sądu Okręgowego.

W tych okolicznościach, w ocenie Sądu Apelacyjnego, brak było podstaw do pozostawienia protestu bez dalszego biegu.

Został on bowiem wniesiony w terminie, przez osobę do tego uprawnioną, zawierał zarzuty i dowody wymagane przepisem art. 392 §2 Kodeksu wyborczego a rodzaj zarzutów spełniał wymogi kwestionowania ważności wyborów przewidziane przepisem art. 82 §1 Kodeksu wyborczego.

Przepisy Kodeksu wyborczego nie określają trybu postępowania w przypadku gdy osoba uprawniona wniesie protest bezpośrednio do sądu okręgowego, właściwego do jego rozpoznania, z pominięciem właściwego sądu rejonowego. Brak jest też przepisów dotyczących tego rodzaju regulacji w przepisach kodeksu postępowania cywilnego zarówno dotyczących postępowania nieprocesowego, jak i dotyczących spraw rozpoznawanych w procesie.

Można jednak odnaleźć w przepisach dotyczących procesu regulacje zagadnień o zbliżonym charakterze.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w takim przypadku można odpowiednio stosować przepisy dotyczące wnoszenia środków zaskarżenia za pośrednictwem sądu pierwszej instancji do sądu drugiej instancji, (mimo że w realiach niniejszej sprawy sąd rejonowy nie jest sądem właściwym do rozpoznania sprawy a sąd okręgowy sądem odwoławczym). Dotyczące tej kwestii przepisy kodeksu postępowania cywilnego rozstrzygają jednak o tym jakie są skutki braków formalnych pisma, które nie zostały uzupełnione przed sądem do którego pismo winno być wniesione oraz jakie znaczenie ma niewłaściwe skierowanie pisma w zakresie zachowania terminu do jego wniesienia.

Przepis art. 373 k.p.c. nakazuje sądowi apelacyjnemu, w razie dostrzeżenia braków apelacji, do wezwania strony do ich usunięcia, jeżeli wcześniej nie była do tego wzywana, pod rygorem jego odrzucenia.

Jeśli więc protest wyborczy wnioskodawcy nie spełniał warunków formalnych umożliwiających nadanie mu dalszego biegu, sąd okręgowy winien wezwać do ich usunięcia pod rygorem jego zwrotu, co w sprawie miało miejsce (k. 21).

Chodzi w tym przypadku o warunki formalne umożliwiające nadanie protestowi prawidłowego biegu (wymóg z przepisu art. 130 §1 k.p.c.), a nie o warunki określone w przepisie art. 82 §1 i art. 392 Kodeksu wyborczego. Te odnoszą się do treści protestu a nie do trybu jego wnoszenia, co wynika z literalnego brzmienia przepisu art.393 §2 Kodeksu wyborczego.

Negatywnym następstwem dla wnoszącego protest niezgodnie z trybem przewidzianym w art. 392 §1 Kodeksu wyborczego jest to, że na ewentualnie zarządzenie o zwrocie protestu nie służy zażalenie, w przeciwieństwie do sytuacji gdyby zarządzenie takie wydano we właściwym sądzie rejonowym.

Wniesienie protestu z pominięciem właściwego sądu rejonowego nie ma też negatywnych następstw co do dochowania terminu do jego wniesienia. W tym zakresie w ocenie Sądu Apelacyjnego ma odpowiednie zastosowanie przepis art. 369 k.p.c. Przepis ten nakazuje wniesienie apelacji do sądu, który wydał zaskarżony wyrok z zachowaniem wskazanego

w nim terminu (§1). Stanowi też, że termin uznaje się za zachowany, także wtedy gdy przed jego upływem strona wniosła apelację do sądu drugiej instancji (§3).

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że wniesienie protestu wyborczego do sądu okręgowego przez osobę do tego uprawnioną, w terminie wynikającym z przepisu art. 392 §1 oraz spełniającego warunki o jakich mowa w przepisie art. 82 §1 i art. 392 §2 Kodeksu wyborczego, z pominięciem właściwego sądu rejonowego, nie uzasadnia pozostawienia protestu bez dalszego biegu na podstawie przepisu art. 393 §2 Kodeksu wyborczego.

Odmienne rozumowanie prowadziłyby do niedające go się aprobeować wniosku, że wspomniana na wstępie nowelizacja Kodeksu wyborczego zamiast ułatwiać wyborcom prawo do sądowej kontroli ważności wyborów wprowadziła dodatkowy warunek formalny bez spełnienia którego sąd właściwy nie rozpozna protestu.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 §1 k.p.c. w związku z art. 397 §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdarska- Pilis